

Odmevi iz zamejstva

Ravel Kodrič, poročevalec, se predstavi:

Kot je v današnjih časih že ustaljeno, sva se z **Ravelom Kodričem** spoznala prek interneta. Ugovarjal je enemu od mojih člankov, pravzaprav samo eni trditvi, pa sva začela »internetno debato«, ki se je končala z osebnim srečanjem.

Pravzaprav je bil dobrodošel sogovornik, saj sem v zamejstvu že dolgo iskal kritično oko. Pritegnil me je njegov nadvse zanimiv zapis o pesniku **Srečku Kosovelu**, pozneje pa sva debato prenesla na druge teme, tudi varnostno-obveščevalne narave.

Ko sem te dni snoval dve novi rubriki za svojo domeno, se mi je poleg fotografske porodila tudi zamisel o **ODMEVIH IZ ZAMEJSTVA**. Kandidata, poznavalca tržaških razmer, sicer umerjenega levičarja, sem že imel v mislih ... Ko sem mu predlagal, naj se za začetek tudi predstavi, je zapisal naslednje:

*Za rojstvo v Bolgariji tržaškemu Slovencu in Bolgarki albanskega in egejsko-makedonskega porekla v enem od najbolj vročih let hladne vojne se imam zahvaliti tovarišema **Stalinu** in **Titu**. Na moj drugi rojstni dan prvi ni več utegnil, ker je dva dni prej vrnil dušo stvarniku.*

*Do zrelostnega izpita sem se v Trstu šolal v slovenščini pod taktirko politično izjemno pisanega loka učnega osebja: segal je od Ehrlichovega stražarja **Vinka Beličiča** prek medvojnega tajnika teološke fakultete v Ljubljani **Jožeta Peterlina**, skesanega skojevca **Alojza Rebule**, neskesanega oefarja **Borisa Pahorja** pa vse do meni pravzaprav najljubše, sleherne partijske discipline razbrzdane komunistke **Elze Antonac**, ker me je navdušila za zgodovino in filozofijo. Prav vsem pa ostajam globoko hvaležen.*

V vrste komunistične mladine Italije sem stopil kot kratkohlačnik. Po krajši zastranitvi, ko sem se v najbolj kočljivih letih navdušil za kulturno revolucijo in se posvetil primerjalnemu študiju kitajske, albanske in angleške različice Maove rdeče knjižice (vse tri še vedno pobožno hranim), sem prišel k pameti in bil zato leta 1972 na kongresu v Firencah izvoljen v CK Zveze komunistične mladine Italije. Istega leta sem se v njenem zastopstvu kot gost udeležil mladinskega pohoda AVNOJ-72, ko se je v Bosni še kadilo iz puškinih cevi po operaciji RADUŠA. Medtem sem na tržaškem konservatoriju diplomiral iz klavirja, se zaposlil kot pedagog pri Glasbeni matici v Trstu in nadaljeval študij medicine. Na klin sem ga obesil tik pred zdajci, ko sem bil leta 1978 na listi KPI prvič izvoljen v tržaški občinski svet.

Že v 70-ih letih sem se kot samouk usposobil tudi za simultane tolmača in v tej vlogi ne le stregel raznim stricem iz ozadja in ospredja od Ljubljane prek Ogleja vse do Rima in

Bruslja, pač pa tudi uspešno slalomiral med snubci takih in drugačnih obveščevalnih služb.

*Sredi 80-ih let sem predsedoval Slovenskemu klubu v Trstu in njegovim »torkovim večerom«. V torek, 31. maja 1988 sta me **Igor Bavčar** in **Janez Janša** na že javno napovedanem večeru, posvečenem predstavitvi **Dnevnika in spominov Staneta Kavčiča**, pustila na cedilu, ker je slednji menda rajši šel na sladoled.*

V 90-ih letih sem v vlogi tolmača in prevajalca dobrih 7 let pomagal slovenskim in italijanskim članicam in članom meddržavne kulturno-zgodovinske komisije, da si niso skočili v lase in so raje sestavili sprejemljivo domačo nalogo o slovensko-italijanskih odnosih 1880–1956.

Konec 90. let sem si lahko misljal, da lahko podobno vlogo odigram tudi med samimi Slovenci in sem nebdilen sprejel sprva tajništvo pripravljalnega odbora, nato pa še mesto generalnega tajnika prvega odbora Svetovnega slovenskega kongresa. Kriv sem, da se je njegovo ustanovno zasedanje odvijalo v Ljubljani in ne v tujini, nisem pa kriv, da se je ravno dan prej vrh JLA odločil, da bo pobiral carino na slovenskih mejah. Zato se globoko opravičujem tako kongresnikom, ki se nanj niso upali, kot tistim, ki so jo z njega predčasno pobrisali.

Od nekdanj rad pišem in gladim ustaljene predstave o preteklosti ... proti dlaki.

*Z generalom Kranjcem – na njegovo publicistično delo me je pred leti opozorila prijateljica **dr. Taja Kramberger** iz Kopra – že dalj časa rade volje izmenjujem svoje poglede na preteklost, ker so njegovi podprti s takimi poklicnimi izkušnjami, da ti drugega ne preostane, kot da z njim igraš z odkritimi kartami.*

Ravel Kodrič

Komentar k arhivskim drobcem o zločinu v ulici Rossetti

Gre za subtilno raziskavo arhivskih dokumentov o umoru zakoncev **dr. Stanka Vuka** in njegove soproge **Danice** ter **dr. Draga Zajca**, ki se je zgodil 10. 3. 1944 v Trstu, v Via Rossetti, za katerega je policija menila, da gre za politični umor.

Avtor podrobno razčlenjuje naslednja dejstva:

Avtorji – izvor arhivskih dokumentov:

- Zdenko Zavadlav, oznovec, pisne izjave,
- Dr. Kazimir Humar, duhovnik, pisna izjava,
- Fulvio Tomizza, pisatelj, zgodovinsko-dokumentarni roman,
- Goriški list, domobranski list, članek,
- Slovenski Primorec, katoliški list, članek,
- Dr. Marcello Tauussig, VOS, pisna izjava,
- UDV Gorica, akt,
- AS, pismo CK KPS,
- Jožko Schiff – pismo Vilfanu, 15.4.1944,
- Tržaški državni tožilec – kvestor Roberti, zapisnik: politični umor,
- Ema Tomažič: pisna izjava Milici Kacin Wohinz, 12. 1.1959,
- Anica Božič – »Urška«, 31. 1. 1976, pisna izjava.

Osumljenci (soodgovorni) za umor:

- Jožko Schiff, iz Vrtojbe, zapornik in vrinjenec (likvidiran po ukazu Zavadlava),
- Dr. Ernest Jazbec, povezava z Schiffom, obiskala Vukove pred umorom, po VOS-u »izdajalec in gestapovec«, Nemci odvedli v lager,
- »črnorokci«,
- bela ali plava garda,
- »izdajalska banda N. E.« (Narodne Edinosti – četniške obveščevalne organizacije dr. Antona Krošla – poročnik Izidor Martinjak v štabu SNVZ v Trstu – direktno odgovoren SS-generalu Globocniku),
- domobranci ali dr. Ernest Jazbec (izjava M. K – Wohinz),
- Leo Wolfgang Harbauer, partizanski dezerter in rezervni SS-podčastnik.

Linki do člankov:

http://media.primorski.eu/media/GiornaleOnLine/pdf_sfoglia_titoli.php?move=1&pagina=2016/03/05/TS0503-REZERVA_01-14.pdf

http://media.primorski.eu/media/GiornaleOnLine/pdf_sfoglia_titoli.php?move=1&pagina=2016/03/06/TS0603-REZERVA_01-13.pdf

http://media.primorski.eu/media/GiornaleOnLine/pdf_sfoglia_titoli.php?move=1&pagina=2016/03/10/TS1003-REZERVA_01-10.pdf

http://media.primorski.eu/media/GiornaleOnLine/pdf_sfoglia_titoli.php?move=1&pagina=2016/03/12/TS1203-REZERVA_01-14.pdf

Zaradi slikovnega gradiva nadaljevanko predstavljam tudi skenirano v 4 delih kakor je objavljena v Primorskem dnevniku v prvi polovici marca 2016.

(Radi lažjega branja je tekst možno povečati s pritiskom na oznako +).

Ravel Kodrič

Pozabljeni Joško Schiff in »... VOS, o kateri je skoraj preveč vedel ...«

(Masten tisk in opombe v oglatih oklepajih sledi dokumentarnega gradiva v potesnem tisku so avtorjeve)

Zdenko Zavadlav, zdaj že pokojni nekdanji član goriškega VOS-a (Varnostno Obveščevalne Službe OF), štarske OZAR ter kmalu po vojni sklenil in kaznovani uslužbenec UDBE, je 5. julija 1994 v pozneje objavljenem pismu ljuvniku in dr. Dragi Zajcu milajemu zapisal:

»Pri meni se vedno v zadnji umor v Via Rossetti pojavlja tudi ime Schiff iz Vrtolje. Le-ta je bil likvidiran od goriškega Vosa predvsem zaradi zaščite obveščevalne mreže in povzročanja provokacij. Bil pa je tudi tesno povezan z Jazbecem, ki nastopa v zadevi 'Vuk' in je sam ali skupaj z Jazbecem tudi obiskal Vukove in Trstu na sam dan ali tik pred tragičnim dogodkom. Take so bile

Joško Schiff iz Goriške lista 27.5.1944

naše informacije, pa tudi nezadokumentirana Schiffova izjava.

Kaj pa, če je Schiffovo izjavo vendar kdo »zadokumentiral«? Videli bomo, kdo.

V le dobri mesec starejšem, prav tako zdaj javnosti dostopnem pismu ljuvniku Zavadlav 27. maja 1994 zapisal:

»Na dan umora zjutraj naj bi po mojih podatkih obiskal Vukove tudi Schiff iz Vrtolje, povezan z Jazbecem. Deloma iz tega razloga njegove povezave z Jazbecem in obiskom v stanovanju Vuka tik pred umorom, predvsem pa zaradi njegovega nerazumljivega vrnitve v obveščevalno goriško mrežo in zaradi zaščite te mreže, smo ga po moji odločitvi tudi likvidirali.

Obilneje je Zdenko Zavadlav o Schiffovi vpletenosti v trojni umor v ul. Rossetti spregovoril štirinajst let, 16. 5. 1991, v goriškem ... Katoliškem glasu (bil je namreč to čas, ko so se zarjavele zapornice odpirale ... spokornikom).

»Z. Mirna, prav tako na »zavojenem« omenili kot Renče, sem dobil vabilo za sestanek s Stankom Vukom, od tam doma, sicer pa iz Trsta, ki se je pravkar vrnil iz zaporov. Odpravil sem se v Miren, v hišo Vukovih starih, veliko zgradbo ob cerkvi. Tam sem spoznal Stanko Vuka. V meščanski sobi, kamor me je odvedla njegova mati, mi je razložil, da 'si želi direktni razgovor z našim Vijo, oni. Vseke postane in slogo obrat: 'je bil nekako plač. Dejal je, da želi si, da se OF zaradi verjetnega sodelovanja. Bil pa je zaskrbljen zaradi justicijske in v Cerkljen (območje) izjave zaradi nekake vloge v Cerklju in po boja pa tiskih tečajnikov januarja 1944), 'm d katerimi je bil tudi njegov znanec. Upran Piščane (Lado Piščane, tudi pesnik). Vuk se je smatral za neke vrste primorskega krščanskega socialista,

sta, kot smo bili informirani tudi o njegovem očetu. Občutil sem obvestilo Vukove preko naše službe.

Takrat pa se je kot strela z jasne govor sredi vojske postojanke v Renčah med samim sestankom z nekaterimi obveščevalci iz mesta pojavil Joško Schiff (sic). Kako nas je našel, še danes ne vem. Bil je tudi tedaj izpuščen iz italijanskega zaporov, obsojen zaradi spijanja. Na koncu je bil zaprt v tržaškem Coroneu skupaj s Stankom Vukom in dr. Marcellom Taussem (pravilno Taussem, podatek drži za Fossano v Piemontu, ne pa za tržaški Coroneo, op. RK), našim italijanskim obveščevalcem. Po prihodu iz zaporov je imel dobre stike ne samo z Vukom, ampak tudi z Jazbecem. Poudaril se je za delo v VOS, o kateri je skoraj preveč vedel. Želel je tako propustnost, kot jo je dobil Vuk od Vija, in napovedal svoj odhod na razgovor s pokrajnsko OF. Schiff se je še in še pojavil nenaraven pri nas, pri našoj splošni obvestila o goriških in tržaških političnih izven OF. Pojavil se je tudi med varnostniki v mestu, ko so imeli pripravljeno likvidacijo Jazbeca, kar je njegov prihod preprečil (13. in 15. aprila 1944). Pri nas se je pojavil prav na dan 10. marca. Prejšnji dan se je sestel z Jazbecem, tisti dan pa je obiskal Vuka.

Naslednji dan smo zvedeli, da so neznani likvidatorji v Vukovem stanovanju v Trstu ubili Stanko Vuka in njegovo ženo. Dana ter nekega dr. Zajca. Kot vsa partizanska stran smo pripadli uboj političnim slovenskim partizanskim nasprotnikom, sodelujočim z okupatorjem. Vzrok naj bi bil odstranitev 'vplivnega neopredeljenega slovenskega politika (znanaki o Vukovi neopredeljenosti oporeka več pričevanj, med drugimi tudi pesniška izpoved Vukovega francoskega sojetnika in prijatelja očeta Camilla Felletta), pravzaprav krščanskega socialista, zaradi njegovih stikov z vodstvom OF na Primorskem ter nerazumljivimi odnosi v partizane. Govorili je namreč preveč ter je imel zelo nezanesljive, tudi partizansko sovražno okolico, v katero smo na osnovi obstojnih indicij (sic) pripisali predvsem Jazbeca in Schiffa. Takega mnenja je bil tudi naš nekdanji PK (Pokrajnske Komisije) VOS OF, Maks (Miro Perc - Maks, padele v nemški ofenzivi 1. 4. 1945), ki se je enkrat pozneje oglašil pri nas v Renčah. Tako Schiff ni mogel utiti likvidaciji, ki ga je doletela, ko se je prvič spet oglašil v Renčah. Ko smo prijeli in zaslišali nekatere domačine iz Renč, ker so ob prihodu Nemcev na naš polovoben teren imeli stike z njimi, je ena (izmed domačin, Ivanka Rajsan, ki je bila sicer gospodinja pri Antonu Blejaku v Trstu, navedla svoje stike z Vukom in dr. Zajcem v Trstu. Po nalogu svojega delodajalca naj bi informirala Vuka o sestankih z organizacijo OF. O tem je poročala vojnoizjavo karadi nje. To je bilo nekaj dni pred ubojem Vuka, njegova gospodinja pa so Nemci aretirali takoj za tem (Anton Rajsan je bil obsojen z drugimi 50 talci v Trstu v ul. Ghega v noči z 22. na 23. aprila 1944).

Vendar Zavadlav ni prvi javno omenjal »Schiffa iz Vrtolje« v zvezi s trojnim umorom v ul. Rossetti. Že 29. maja 1986 je Schiffov sovaščan monsignor Kazimir Humar prav tako v Katoliškem glasu v članku z naslovom »Pri spreveč k zagonetni tragediji« potegnil sočutno vzporednico med usodo Stanka Vuka in usodo »akademika Joška Schiffa«. Takole je zapisal:

»Joško Schiff (sic; italijanski oblasten je bil namreč znan kot Giuseppe Skiffo) je bil doma iz Vrtolje (to-

da spletna stran inilassum rep adalef - ne, ne gre za nobeno latinščino ali hebrejščino, dovolj je naslov prebrati po ... rakovo - ga »vrtča med padle in pogrelele »lunake« Mussolinijev kvilinski R.S.I. in ne o njem povedati, da se je rodil očetu Francu v Krškem 17. 2. 1917, pogrelo pa ga od 13.4.1944 v Renčah iz rene družine. Sprva se je zaposlil kot brivski pomočnik v Gorici. Toda živa je bila v njem želja po učenu. Zato se je vpisal na italijansko gimnazijo kot privatist ter napravil maturano v juliju 1940. Kot študent se je družil z drugimi slovenskimi dijaki v Gorici in okolici, zahajal na sestanke, izlete in podobno, kot omenja dr. A. Sfilgoj v svoji knjigi Boj Slovencev pod fašizmom. Po maturi se je vpisal na medicinsko fakulteto v Sioni (Italijanski viri omenjajo poleg tega tudi študij teologije). Toda ob velikih aretacijah 1940-41 so aretirali tudi njega (Schiffova aretacija pravzaprav ne sodi v ta val, pač pa v čas že po napadu na lugoslavijo). Sodili so mu v drugi skupini takratnih obtožencev in sicer v Rimu (sodili so mu v skupini komunistična Oskarja Kovačiča, člana CK KPS, ki je avgusta 1941 zavezal seme OF čez rapalsko mejo na Primorsko; sicer pa je bil Schiff po pričevanju preživelih soobtožencev četniko usmerjen. Kot bomo videli pozneje, svoje domačnosti v teh krogih ni skril niti v svojih stikih z OF. Več o razlogih za njegovo aretacijo in privedbo

Zdenko Zavadlav

pred posebno sodišče za zaščito države glej v Zborniku Idrijski razgledi 1978/79 št. 1, strani 33-35). Kazen je prestal v Fossano skupaj s Stankom Vukom in drugimi Primorci. Oseba, ki je Schiffa dobro poznala, mi je povedala, da je bil v zaporu sprejet v komunistično partijo (dejansko je le pristopil h komunističnemu kolektivu v jenišnici v Fossanu). Ko je prišel iz zaporov približno tako kot Stanko Vuk (Mussolinijev obveščevalni vir iz vrst GNR navaja, da se je za Vukovo izpuštnost osebno zavrnil sam vrhovni oblastnik v Operativski Coni Iadransko Primorje - OZAK - koroški Gauleiter dr. Friedrich Rainer), se je ustavil v Gorici, da se orientira. Odločil se je, da gre v partizane. Pred odhodom je razpisal prijateljskim osebam v Gorici zaupal: 'Grem v partizane, a jim bom povedal, kaj mislim'. Namreč, da ne ravnamo prav; ko pobijajo razne slovenske zavedne ljudi. Odšel je na Trnovo in se tam prijavil kot partizanom. Toda čez čas (najmanj pol-druge mesece po trojnem umoru) smo zvedeli, da so ga s Trnovca poslali na konanad v Renče, po poti pa so ga nekje pri Renčah pili (15. aprila). Povedal jim je, kar je mislil, oni pa so storili, kar so mislili. Partija ni priznala, da ni trpela opozicije. Joško Schiff je bil komunist identit, kot veliko tečajnih

slovenskih komunistov na Primorskem, ki niso bili ne v Moskvi ne v mednarodnih brigadah v Španiji. Komunistem so poznali iz knjig in iz propagande in ne v njegovi italijanski praksi.

Prelat Kazimir Humar je po analogiji sklepal, da naj bi zavoljo odkritne kritike določenih stranpoti partizanske podobna usoda doletela tudi Stanka Vuka. Toda svoj prispevek je dovolj pošteno sklenil z metodološkim dvomom:

»Ponavljam pa, da je to le pod-

hipoteza, kot je ona F. Tomizze,

da je umor [v ul. Rossetti] zagrevela

črna roka».

Da se je avtor članka v Katoliškem glasu leta 1986 spomnil v zvezi z Vukom ravno Schiffovega primera, pravzaprav ne preseneča. Pa ne le zato, ker je šlo za njegovega sovaščana in vrstnika. Sam primer Schiffove likvidacije konec aprila 1944 namreč ni ostal dolgo brez odmeva. Kot mlad in razgledan partizanski podobna usoda doletela tudi Stanka Vuka. Toda svoj prispevek je dovolj pošteno sklenil z metodološkim dvomom:

»Ponavljam pa, da je to le pod-

hipoteza, kot je ona F. Tomizze,

da je umor [v ul. Rossetti] zagrevela

črna roka».

Da se je avtor članka v Katoliškem glasu leta 1986 spomnil v zvezi z Vukom ravno Schiffovega primera, pravzaprav ne preseneča. Pa ne le zato, ker je šlo za njegovega sovaščana in vrstnika. Sam primer Schiffove likvidacije konec aprila 1944 namreč ni ostal dolgo brez odmeva. Kot mlad in razgledan partizanski podobna usoda doletela tudi Stanka Vuka. Toda svoj prispevek je dovolj pošteno sklenil z metodološkim dvomom:

»Ponavljam pa, da je to le pod-

hipoteza, kot je ona F. Tomizze,

da je umor [v ul. Rossetti] zagrevela

črna roka».

Da se je avtor članka v Katoliškem glasu leta 1986 spomnil v zvezi z Vukom ravno Schiffovega primera, pravzaprav ne preseneča. Pa ne le zato, ker je šlo za njegovega sovaščana in vrstnika. Sam primer Schiffove likvidacije konec aprila 1944 namreč ni ostal dolgo brez odmeva. Kot mlad in razgledan partizanski podobna usoda doletela tudi Stanka Vuka. Toda svoj prispevek je dovolj pošteno sklenil z metodološkim dvomom:

»Ponavljam pa, da je to le pod-

hipoteza, kot je ona F. Tomizze,

da je umor [v ul. Rossetti] zagrevela

črna roka».

Da se je avtor članka v Katoliškem glasu leta 1986 spomnil v zvezi z Vukom ravno Schiffovega primera, pravzaprav ne preseneča. Pa ne le zato, ker je šlo za njegovega sovaščana in vrstnika. Sam primer Schiffove likvidacije konec aprila 1944 namreč ni ostal dolgo brez odmeva. Kot mlad in razgledan partizanski podobna usoda doletela tudi Stanka Vuka. Toda svoj prispevek je dovolj pošteno sklenil z metodološkim dvomom:

»Ponavljam pa, da je to le pod-

hipoteza, kot je ona F. Tomizze,

da je umor [v ul. Rossetti] zagrevela

črna roka».

Da se je avtor članka v Katoliškem glasu leta 1986 spomnil v zvezi z Vukom ravno Schiffovega primera, pravzaprav ne preseneča. Pa ne le zato, ker je šlo za njegovega sovaščana in vrstnika. Sam primer Schiffove likvidacije konec aprila 1944 namreč ni ostal dolgo brez odmeva. Kot mlad in razgledan partizanski podobna usoda doletela tudi Stanka Vuka. Toda svoj prispevek je dovolj pošteno sklenil z metodološkim dvomom:

»Ponavljam pa, da je to le pod-

hipoteza, kot je ona F. Tomizze,

da je umor [v ul. Rossetti] zagrevela

črna roka».

Da se je avtor članka v Katoliškem glasu leta 1986 spomnil v zvezi z Vukom ravno Schiffovega primera, pravzaprav ne preseneča. Pa ne le zato, ker je šlo za njegovega sovaščana in vrstnika. Sam primer Schiffove likvidacije konec aprila 1944 namreč ni ostal dolgo brez odmeva. Kot mlad in razgledan partizanski podobna usoda doletela tudi Stanka Vuka. Toda svoj prispevek je dovolj pošteno sklenil z metodološkim dvomom:

»Ponavljam pa, da je to le pod-

hipoteza, kot je ona F. Tomizze,

da je umor [v ul. Rossetti] zagrevela

črna roka».

Da se je avtor članka v Katoliškem glasu leta 1986 spomnil v zvezi z Vukom ravno Schiffovega primera, pravzaprav ne preseneča. Pa ne le zato, ker je šlo za njegovega sovaščana in vrstnika. Sam primer Schiffove likvidacije konec aprila 1944 namreč ni ostal dolgo brez odmeva. Kot mlad in razgledan partizanski podobna usoda doletela tudi Stanka Vuka. Toda svoj prispevek je dovolj pošteno sklenil z metodološkim dvomom:

»Ponavljam pa, da je to le pod-

hipoteza, kot je ona F. Tomizze,

da je umor [v ul. Rossetti] zagrevela

črna roka».

Da se je avtor članka v Katoliškem glasu leta 1986 spomnil v zvezi z Vukom ravno Schiffovega primera, pravzaprav ne preseneča. Pa ne le zato, ker je šlo za njegovega sovaščana in vrstnika. Sam primer Schiffove likvidacije konec aprila 1944 namreč ni ostal dolgo brez odmeva. Kot mlad in razgledan partizanski podobna usoda doletela tudi Stanka Vuka. Toda svoj prispevek je dovolj pošteno sklenil z metodološkim dvomom:

»Ponavljam pa, da je to le pod-

hipoteza, kot je ona F. Tomizze,

da je umor [v ul. Rossetti] zagrevela

črna roka».

Da se je avtor članka v Katoliškem glasu leta 1986 spomnil v zvezi z Vukom ravno Schiffovega primera, pravzaprav ne preseneča. Pa ne le zato, ker je šlo za njegovega sovaščana in vrstnika. Sam primer Schiffove likvidacije konec aprila 1944 namreč ni ostal dolgo brez odmeva. Kot mlad in razgledan partizanski podobna usoda doletela tudi Stanka Vuka. Toda svoj prispevek je dovolj pošteno sklenil z metodološkim dvomom:

»Ponavljam pa, da je to le pod-

hipoteza, kot je ona F. Tomizze,

da je umor [v ul. Rossetti] zagrevela

črna roka».

Da se je avtor članka v Katoliškem glasu leta 1986 spomnil v zvezi z Vukom ravno Schiffovega primera, pravzaprav ne preseneča. Pa ne le zato, ker je šlo za njegovega sovaščana in vrstnika. Sam primer Schiffove likvidacije konec aprila 1944 namreč ni ostal dolgo brez odmeva. Kot mlad in razgledan partizanski podobna usoda doletela tudi Stanka Vuka. Toda svoj prispevek je dovolj pošteno sklenil z metodološkim dvomom:

»Ponavljam pa, da je to le pod-

hipoteza, kot je ona F. Tomizze,

da je umor [v ul. Rossetti] zagrevela

črna roka».

Da se je avtor članka v Katoliškem glasu leta 1986 spomnil v zvezi z Vukom ravno Schiffovega primera, pravzaprav ne preseneča. Pa ne le zato, ker je šlo za njegovega sovaščana in vrstnika. Sam primer Schiffove likvidacije konec aprila 1944 namreč ni ostal dolgo brez odmeva. Kot mlad in razgledan partizanski podobna usoda doletela tudi Stanka Vuka. Toda svoj prispevek je dovolj pošteno sklenil z metodološkim dvomom:

»Ponavljam pa, da je to le pod-

hipoteza, kot je ona F. Tomizze,

da je umor [v ul. Rossetti] zagrevela

črna roka».

Da se je avtor članka v Katoliškem glasu leta 1986 spomnil v zvezi z Vukom ravno Schiffovega primera, pravzaprav ne preseneča. Pa ne le zato, ker je šlo za njegovega sovaščana in vrstnika. Sam primer Schiffove likvidacije konec aprila 1944 namreč ni ostal dolgo brez odmeva. Kot mlad in razgledan partizanski podobna usoda doletela tudi Stanka Vuka. Toda svoj prispevek je dovolj pošteno sklenil z metodološkim dvomom:

»Ponavljam pa, da je to le pod-

hipoteza, kot je ona F. Tomizze,

da je umor [v ul. Rossetti] zagrevela

črna roka».

Da se je avtor članka v Katoliškem glasu leta 1986 spomnil v zvezi z Vukom ravno Schiffovega primera, pravzaprav ne preseneča. Pa ne le zato, ker je šlo za njegovega sovaščana in vrstnika. Sam primer Schiffove likvidacije konec aprila 1944 namreč ni ostal dolgo brez odmeva. Kot mlad in razgledan partizanski podobna usoda doletela tudi Stanka Vuka. Toda svoj prispevek je dovolj pošteno sklenil z metodološkim dvomom:

»Ponavljam pa, da je to le pod-

hipoteza, kot je ona F. Tomizze,

da je umor [v ul. Rossetti] zagrevela

črna roka».

Da se je avtor članka v Katoliškem glasu leta 1986 spomnil v zvezi z Vukom ravno Schiffovega primera, pravzaprav ne preseneča. Pa ne le zato, ker je šlo za njegovega sovaščana in vrstnika. Sam primer Schiffove likvidacije konec aprila 1944 namreč ni ostal dolgo brez odmeva. Kot mlad in razgledan partizanski podobna usoda doletela tudi Stanka Vuka. Toda svoj prispevek je dovolj pošteno sklenil z metodološkim dvomom:

»Ponavljam pa, da je to le pod-

hipoteza, kot je ona F. Tomizze,

da je umor [v ul. Rossetti] zagrevela

črna roka».

Da se je avtor članka v Katoliškem glasu leta 1986 spomnil v zvezi z Vukom ravno Schiffovega primera, pravzaprav ne preseneča. Pa ne le zato, ker je šlo za njegovega sovaščana in vrstnika. Sam primer Schiffove likvidacije konec aprila 1944 namreč ni ostal dolgo brez odmeva. Kot mlad in razgledan partizanski podobna usoda doletela tudi Stanka Vuka. Toda svoj prispevek je dovolj pošteno sklenil z metodološkim dvomom:

»Ponavljam pa, da je to le pod-

hipoteza, kot je ona F. Tomizze,

da je umor [v ul. Rossetti] zagrevela

črna roka».

Da se je avtor članka v Katoliškem glasu leta 1986 spomnil v zvezi z Vukom ravno Schiffovega primera, pravzaprav ne preseneča. Pa ne le zato, ker je šlo za njegovega sovaščana in vrstnika. Sam primer Schiffove likvidacije konec aprila 1944 namreč ni ostal dolgo brez odmeva. Kot mlad in razgledan partizanski podobna usoda doletela tudi Stanka Vuka. Toda svoj prispevek je dovolj pošteno sklenil z metodološkim dvomom:

»Ponavljam pa, da je to le pod-

hipoteza, kot je ona F. Tomizze,

da je umor [v ul. Rossetti] zagrevela

črna roka».

Da se je avtor članka v Katoliškem glasu leta 1986 spomnil v zvezi z Vukom ravno Schiffovega primera, pravzaprav ne preseneča. Pa ne le zato, ker je šlo za njegovega sovaščana in vrstnika. Sam primer Schiffove likvidacije konec aprila 1944 namreč ni ostal dolgo brez odmeva. Kot mlad in razgledan partizanski podobna usoda doletela tudi Stanka Vuka. Toda svoj prispevek je dovolj pošteno sklenil z metodološkim dvomom:

»Ponavljam pa, da je to le pod-

hipoteza, kot je ona F. Tomizze,

da je umor [v ul. Rossetti] zagrevela

črna roka».

Da se je avtor članka v Katoliškem glasu leta 1986 spomnil v zvezi z Vukom ravno Schiffovega primera, pravzaprav ne preseneča. Pa ne le zato, ker je šlo za njegovega sovaščana in vrstnika. Sam primer Schiffove likvidacije konec aprila 1944 namreč ni ostal dolgo brez odmeva. Kot mlad in razgledan partizanski podobna usoda doletela tudi Stanka Vuka. Toda svoj prispevek je dovolj pošteno sklenil z metodološkim dvomom:

»Ponavljam pa, da je to le pod-

hipoteza, kot je ona F. Tomizze,

da je umor [v ul. Rossetti] zagrevela

črna roka».

Da se je avtor članka v Katoliškem glasu leta 1986 spomnil v zvezi z Vukom ravno Schiffovega primera, pravzaprav ne preseneča. Pa ne le zato, ker je šlo za njegovega sovaščana in vrstnika. Sam primer Schiffove likvidacije konec aprila 1944 namreč ni ostal dolgo brez odmeva. Kot mlad in razgledan partizanski podobna usoda doletela tudi Stanka Vuka. Toda svoj prispevek je dovolj pošteno sklenil z metodološkim dvomom:

»Ponavljam pa, da je to le pod-

hipoteza, kot je ona F. Tomizze,

da je umor [v ul. Rossetti] zagrevela

črna roka».

Da se je avtor članka v Katoliškem glasu leta 1986 spomnil v zvezi z Vukom ravno Schiffovega primera, pravzaprav ne preseneča. Pa ne le zato, ker je šlo za njegovega sovaščana in vrstnika. Sam primer Schiffove likvidacije konec aprila 1944 namreč ni ostal dolgo brez odmeva. Kot mlad in razgledan partizanski podobna usoda doletela tudi Stanka Vuka. Toda svoj prispevek je dovolj pošteno sklenil z metodološkim dvomom:

»Ponavljam pa, da je to le pod-

hipoteza, kot je ona F. Tomizze,

da je umor [v ul. Rossetti] zagrevela

črna roka».

Da se je avtor članka v Katoliškem glasu leta 1986 spomnil v zvezi z Vukom ravno Schiffovega primera, pravzaprav ne preseneča. Pa ne le zato, ker je šlo za njegovega sovaščana in vrstnika. Sam primer Schiffove likvidacije konec aprila 1944 namreč ni ostal dolgo brez odmeva. Kot mlad in razgledan partizanski podobna usoda doletela tudi Stanka Vuka. Toda svoj prispevek je dovolj pošteno sklenil z metodološkim dvomom:

»Ponavljam pa, da je to le pod-

hipoteza, kot je ona F. Tomizze,

da je umor [v ul. Rossetti] zagrevela

črna roka».

Da se je avtor članka v Katoliškem glasu leta 1986 spomnil v zvezi z Vukom ravno Schiffovega primera, pravzaprav ne preseneča. Pa ne le zato, ker je šlo za njegovega sovaščana in vrstnika. Sam primer Schiffove likvidacije konec aprila 1944 namreč ni ostal dolgo brez odmeva. Kot mlad in razgledan partizanski podobna usoda doletela tudi Stanka Vuka. Toda svoj prispevek je dovolj pošteno sklenil z metodološkim dvomom:

»Ponavljam pa, da je to le pod-

Ravel Kodrič

Jožko Schiff ponudil VOS-u vesti »o slehernem koraku vaših (ni dejal 'naših!') nasprotnikov«

(Masten tisk in opombe v oglatih oklepajih sredi dokumentarnega gradiva v poševnem tisku so avtorjeve)

Vsekakor pa je o Schiffu in o njegovih ilegalnih poteh marsikaj vedel eden najboljših obveščevalcev OF na Gorškem, tržaški ljudski častnik dr. Marcello Tausig (naslednje je le sam pade kot hrtev političnega, sovražništva in celo antikomunističnega obarvanega sumničarja v lastnih vrstah). Kake tri tedne po Schiffovi usmrtnosti je nadrejenim pri okrožnem komiteju KPS za Gorško 17. maja 1944 – prav na dan zida prevega zapisa v Gorškem listu – poročal (v italijanščini; prevod je moj,

vaškega monarhičnega oficirja). Ker Schiff ni mogel prejemati denarja od staršev, kajti bili so internirani ali pa oddaljeni (verjetneje preprosto revni), mu je Vuk mesečno dostavljali nekaj denarja prek *ne Danij* (ni dano vedeti, ali si ga je odrgoval od svojih mesečnih prejemkov pri založbi SIGMA ali pa mu ga posredoval iz siceršnjih virov). V celici je Vuk študiral in pisal, pač se so med vsakodnevno sprejemanje teke življene razprave. Dr. Vuk je neposredne vesti iz zunanega sveta

Badoglio vladi, dodobra podpiral. Narkar je bil Schiff prenežen v [letnišnico v kraju] Castel Franco Emilia, odkoder je bil februarja 1944 izpuščen po posredovanju hrvaškega kraljevega krita, ker mu je prišril priložnost. Podpisoval hrvaške vade [pač ustaške NDH]. Potem ko je prebil 15 dni v Trstu pri Vukovihi, se je po-
 bil v Gorico in me celo prišel obiskat v Ren-
 če. Ko so se vnovič zveščali, me je zaprosil, naj mu priškrim našo protislovno in sicer takšno, kakršno je imel Vuk; narkar sem mu dejal, da bi ponjo moral, tak-
 kot je to storil pokojni Vuk, na okrožje [mišljen je okrožni odbor OF], da mu jo tam izdajo.

Schiff mi je pripovedoval, kako je se-
 le avgusta 1943 prestopil na partizansko stran, češ da naj bi nad vsakršnim pomi-
 selom moral prevladati narodnični mu-
 niment, ter da bi prav rade izdeloval z nami na terenu žele na to, da je prijatelj-
 val z dr. Jazbecem (Ernestom) in s Ko-
 gajem [letočim] in je z njima svoj čas de-
 loval v nacionalističnem ključu. Zdelo bi
 lahko – je nadaljeval – ta znanstva iz-
 koristil in vam zelo koristil v poročanju o
 slehernem koraku vaših (ni dejal 'na-
 ših?') nasprotnikov.

Nato se je zgodilo, da se je Schiff za-
 takel v Renče, češ da se boji ostati v Gori-
 ci, ker ga Bela garla dobro pozna in se bo-
 ji, da bi ga likvidirala.

Zanimivi podrobnosti: Schiff je za-
 pustil Trst natanko dan pred ubojem dr.
 Vuka in njegove žene (to je 9. 3. 44) in po-
 vedal mi je (Schiffova izjava je poterna-
 teni v nasprotju z Zavadlavovim mnenjem
 bila verodostojna – »zadokumentirana«), da
 je ravno 9. 3. dopoldne, ko sta se z Vu-
 kom podala na cesto, da bi obiskala ne-
 kega odvetnika, opazil, da jima sledijo

neki neznanci. Dejstvo je, da je zastran teh
 dogodkov zapretil, da ga pospremito v
 brigado, da bi se pogovoril z dr. Vilfanom
 [Jožom], Matijarjem (nerazgovorno ilegal-
 no ime partizanskega voditelja). Kočehon
 in drugimi. Res se je napotil, a ga v Cepo-
 vnu ni bilo, pač pa je prišel dol v Gorico,
 se tam ustavil za en dan, nato pa nam pri-
 šel v Renče povodati, da je moral šhajkati
 iz Cepovna, kar pa ne drži, in da je zdaj
 šel nazaj v brigado. V Gorici se je za-
 nedljivo vnovič sestel z dr. Jazbecem, gle-
 de ostalega pa prosim, da preberete zade-
 vno poročilo VDV-je.

Pa preberimo še mi s sadovna poro-
 čila VDV-je za Gorico v zelo okorni slo-
 venščini – značilni za razmere med Slo-
 venci na Primorskem po 20 letih prepo-
 vedi šolanja v materinski – ga je spisal
 in podpisal Vladimir Pahor – Venček:
 »Na Polodnja dne 5. 6. 44

O.K. [Okrožnemu Komiteju] K.P.S.
 za Gorško

Prišel mi je neki vaš dopis na kate-
 rim me sprazneča poročila o likvidaciji Je-
 žeta SCHIFFA.

Dne 13.3.44 [bilo je v resnici 13. aprila]
 smo imeli pripravljen teren za izvršiti
 noko akcijo na izdajalca Jazbeca. Posta-
 vil smo dve zasedi med katerimi sem bil
 tudi jaz.

Okrog 7 ure zvečer pride tore: Schiff
 na naš položaj in nas uprta da kaj dela-
 mo? Odgovoril mi so gremo v Kina. re-
 kel je, saj naj dobro vem da čakate Jazbe-
 ca, saj sem jaz pripravil teren, in nato je
 otel.

Ko smo šli spet drugo Soboto [15.
 aprila 1944] na isti položaj, so nas že ča-
 kali fofisti, prišli so do nas in nas hoteli li-
 gitimirati, ali mi se nismo pustili, so tro-
 čno popravljen tipkopis v »smo«) začeli
 streljati.

Zdelo mi se je, da so v Gorici in bli-
 zinosti v Renče, in tam na včas vsi. Siga-

Jetišnica v Fossanu, kjer je prestajal zaporno kazni dobris del obsojencev II. tržaškega procesa

okrogli oklepaj in podčrtani poudarki so
 v izvirniku takole:

»Schiffom in svojim najboljšim pri-
 jateljem dr. Stankom Vukom smo prešli
 skupaj v jeli približno 3 leta. Schiff je ma-
 tično število 129) je pripel neke februa-
 rja 1942 in po tistem, ko je prebil 3 dni v prvi
 veliki jetiški sobani na desni, se je spore-
 kal z jetiški in tržaškimi procesi (iz skupi-
 ne izobčenev), ker so jih razpravljali na-
 različne jezike. Schiff je v o navedeni pre-
 kal z Ubojčevim (z nami) z dr. Zdenkom
 Milom (prebežnikom iz jeli v Švic in članom
 Mihalovičeve skupine [meni nezna-
 na oseba], z dr. Slavojem Slavikom (z na-
 mi) [njemu posvečeno geslo v PSB], po-
 datka o Slavkovem prestopanju karni v Fos-
 sanu ne beleži, prav tako ne kake njegove
 nagnjenosti h komunistu), s Stefanom Lo-
 vrenčevim (bil je nacionalist, a ne vem, kam
 se je zdaj napotil) [predvojni odbornik slo-
 venskih združenj in finančnih ustanov v
 Trstu], z Dragom Šoko (politikomiserjem
 I. bataljona Kosovelove brigade, padlim),
 z Vladimirov Križičem (ki je obratni plašč
 po vtraj), s prof. Popijem Kosovelom, z Vi-
 kom Vrnecem (enim naših najboljših), z dr.
 Tonjem Daneucom, z Milanom Bolčičem
 [dolgoletnim pokojnim častnikom pri
 Primorskem Dvorniku] in drugimi.

Ko nam je Schiff našel na sebi, je
 dejal, da je bil splošno brivski vajevec, da
 so mu nato duhovniki ponudili do šola-
 nja v senenščini in bi se sam postal du-
 hovnik, da se ne nasladijo odločaji za študij
 medicine.

Politični nagib, ki mu je nakopal za-
 porno kazni, je volutstvo (po čl. 258 fa-
 šističnega kazenskega zakona) in vojska
 pomoč sovražnika.

Po nekajdesnih razpravah v veliki
 jetiški sobani se je Schiff izgovoril s potrebo
 po študiju in je uspešno zaprosil za pre-
 smitev v celico in s tem izginil nepore-
 den stik z jetiškimi sobanami, tako da je
 lahko s sojetniki obdržal le še ob nedeljah
 pri mizi.

Pozneje se je po njegovem zgledu le
 marsikdo umaknil v celico, naj posebej
 omenim pokojnega dr. Vuka, dr. Slavika in
 komandirja Iva dr. Preradoviča (jugo-
 slavskega monarhičnega oficirja).

Primorski domobranci na podčastniškem tečaju na Devinskem gradu

271, 272 in 265 fašističnega kazenskega za-
 konika), je Schiff pristopil h komunisti-
 čnemu kolektivni skupaj z Dubatnikom, Slo-
 venci in Hrvatji, ki so ostali v jeli in izpo-
 vedovali komunistične nazore. Medtem ko
 je 11. septembra (tretji dan po kapitulaci-
 ji Italije) polovica političnih jetnikov zbe-
 žala iz zapora, sta bila Schiff in Vuk po-
 log nekaterih drugih spet ujeta. Schiff je
 vztrajal v komunističnem bloktinu, češ da
 ga je prof. Sereni (Emilo Sereni, partizanski
 vodja, profesor ekonomske zgodovine,
 pomrski minister v dveh De Gasperijevih
 vladah), komunisti ki je pozneje iz Fosa-
 na pobegnil, ker je imel postati minister v

2/4

Nacistična privka Odilo Globočnik in Friedrich Rainer na Dunaju leta 1938

ke [Stojana Plahute] in Zdenkova [Zavad-
 lava] smo aretirali Schiffa.

Bil je zaslišan od to. Zdenkova,
 Stojke, Marjana (se nerazgovorno ilegal-
 no ime). Danilota (se nerazgovorno ilegal-
 no ime) in še nekidi Drugi. Na zasli-
 ševanju je pripoznal samo da je BEGA [pri-
 staj bele garde], drugega ni hotel pripo-
 znati in ker [sic] so prišli kurirji iz Krasa
 nam javiti da grede Nemci to. Zdenko ga
 je likvidiral [verjetneje zgolj odredil njegovo
 likvidacijo, glej spodaj].

A o zapetu s Schiffom ob dveh nede-
 lskih zasedah na dr. Jazbeca premeneno
 tudi pozneje, izdatneje, popolneje in

Iz Gorškega lista 17.5.1944: Sturmbannführer Tausig pripelja 6.5.1944 v Gorici inštruktorju primorskih domobrancev SS-Untersturmführerju Kurtu Franzu odklopnje železnega krilca II. tazezda

vil s pestjo [stisnjena pest ob čelu je bil ko-
 munistični podvoj]. Venček in Santin sta
 se s kolegom odpravila proti Standrežu, jaz
 pa proti Solkanu. Venček je šel prvi, za
 njim pa Santin. Italijanski fašist se je v
 momentu našega vzhoda pripeljal mi-
 mo s kolegom. Opozil je pozdrav in na-
 hod. Ko je krenil proti nam, je nekaj zav-
 pil. Mi smo se odpravili. Santin je šel na
 fašista streljal, jaz sem šel s kolegom na-
 prej in ne vem, kako je bilo z onima. Me-
 ni je eksplozivna zračnica, narkar sem bil
 prijet. Jaz sem bil odpuščen v kasarno Mi-
 licie Fasista [sic].

Z onima je bila stvar sledeča:

Nadaljevala sta pot proti Standrežu.
 Santin je bil sam in je bil na bloku zas-
 tavljen ali je kljub temu nadaljeval pot.
 V tem času so imeli Nemci vije in so ga za-
 jeli v vasi Sovodnje. Bil je obsejen istočasno
 z nekimi VOS-ovci [Slogovomom Mo-
 zetičem – Sočanom], tudi iz nile skupi-
 ne, ki so ga prijeli neke v Vrtolji. Venček
 je bil na bloku prijet in odpuščen na SD [Si-
 herheitsdienst, pač na sedel nemške var-
 nostno-obveščevalne službe] v Gostajo.
 Naslednjega dne se je javil v Renče.

Akcijo je vodil Santin.

Zastilševalec: »Kdo je akcijo provalil
 [povzročil], da je spodletela?«

Zavlad: »Kdo je akcijo provalil je bil
 aretiran neki Štik ali slično ime [Schiff], do-
 ma iz Gorice. Aretiran je bil v Biljah. Sa-
 mili smo našli tega, ker je on vedel za to ak-
 cijo. Njemu nismo mnogo zaupali, dal pa
 nam je podatke o njem [namreč o dr. Er-
 nestu Jazbecu]. Pri zaslišanju je nekaj pri-
 znal, konkretno pa akcijo ne, a je bil vse-
 o likvidiran. Likvidiran je bil isti večer
 kot aretiran, t.j. isti večer, ko je bila preko
 dneva akcija [15. aprila]. Dokaz, da je bi-
 lo to resnično, to je, da je on provalil, je bi-
 lo nekaj objavljen v Primorskem dnevi-
 ku [sic: lapus lingue, misli je očitno na tu-
 tu še navedeno pisanje v domobranskem
 Gorškem listu; upoštevati je najbolj preba-
 dno stanoje zastilševalec]. Ta list je pisal,
 da je bil on sodilavec VOS-a in se neka-
 tere stvari, kot jih je vedel samo Stojan [Pla-
 huta – Stjenka] ali on sam. Likvidiral ga
 je Car [Ivan Sulic, Zavadlav ga je v nekem

Emilio Sereni, Schiffov in Vukov sojetnik v Fossanu, minister iz vrst KPI v 2. in 3. De Gasperijevi vladi

meštom drugočno pričevanje samega
 Zdenka Zavadlava pred UDB-inimi zasli-
 ševanci 1.10.1948:

»Pri akciji [15. aprila 1944] so sode-
 lovali Santin [Vladimir Santini], Venček,
 neki VOS-ovci in še en informator. Santin
 je bil komandant grupe za Gorico. Jazbe-
 ci po naših podatkih morali priti z vlakom.

Z namenom likvidirati Jazbeca smo
 prišli v Gorico popoldne. Načrt je bil, da
 se ga čaka v neki hiši pri kolodvoru [juž-
 nem] in zunaj hiše proti Solkanu. Kdo je
 čakal pri eni ali drugi zasedi, se ne spo-
 minjam. Jaz sem se zadržal pri zasedi pro-

Visoki komisar Jadranskega Primorja dr. Friedrich Rainer pri pregledu domobranske enote spomlad 1944

ti Solkanu. Po končani akciji, ki se je kon-
 čala radi tega, ker Jazbeca ni bilo, smo se
 sestali Venček, Santin in jaz pred neko go-
 stilno. Venček je čakal v gostilni, s Santi-
 nom pa sva odšla k nekemu profesorju na
 razgovore. Profesor [prof. Rado Bednarik,
 radi priprave srečanja z Jožo Vilfanom]
 je politično pripadal sredini. Razgovor sva
 imela in je trajal približno četrte ure. Sta-
 novanje tega profesorja, ker sva imela va-
 zgovore, je bilo odnuhujeno od te gostilne
 čca 100 metrov v drugi ulici. Po razgovo-
 ru sva se vrnila do gostilne, kjer smo na-
 šli Venčka. Tu smo se namenili razprati
 in me je Santin v tem momentu pozdrav-

spisu s konca 80. let označil kot »popol-
 nega anarhista«, kljub temu pa naj bi imel
 po prvotnem načrtu naslediti padlega ko-
 mandirja Santina. Aretirali so ga nekate-
 ri iz grupe.

F obveščevalne strani sem bil za to
 akcijo odgovoren jaz. Tudi za to [sic], ker
 so te grupe pripadale očitno so bile po-
 drojene Okrožni K[omisiji] VOS, karne-
 ga sem bil član.

A preden bi se prenatili v ne razvo-
 laskavo sodbo o nesrečnem Jožku Schiffu,
 bo najbrž prav, da nepristransko priloži-
 nemo še njegovim lastnim besedam.

(Nadaljevanje sledi)

